

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Metropolis Salisbvr gensis

Continens Primordia Christianæ Religionis Per Boiariam Et Loca quædam vicina; Catalogum videlicet & ordinariam successionem Archiepiscoporum Salisburgensium, & Coëpiscoporum, Frisingensium, Ratisponensium, Patauensium, ac Brixinensium

Hund, Wiguleus

Monachii, 1620

I. De Visitationibvs Et Ivribvs D. D. Ordinariorum in Bauaria.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13553

*Recessus Monachiensium Concordatorum cum Ordinarijs
Bavaria, Anno MDLXXXIII.*

IN DEI NOMINE.

NOTVM SIT VNIVERSIS, ET AD FVTVRAM MEMORIAM PAT-
reat euidenter. Cum superioribus annis per Reuerendissimos in Christo
Patres ac Dominos Archiepiscopum Salisburgen, Metropolitanum, cæ-
terosque per Bauariam Episcopos, grauamina ijs de rebus, quæ Iurisdictionem
Ecclesiasticam, Cleriq; immunitatem concernerent, ad Sedem Apostolicam,
fuisent explicata, vnde adductus S. D. N. Gregorius XIII. Pontifex maximus,
per Reuerendissimum in Christo patrem, Dominum Felicianum, eo tempore
Scalensem, nunc S. Agathæ Episcopum, qui tum ad superiores germaniæ par-
tes suæ S. Nuncius, cum potestate legati à Latere destinatus erat, primum apud
Serenissimum Principem Albertum Bauariæ Ducem, piæ memoriæ, anno Chri-
sti Saluatoris nati M. D. LXXVIII. deinde ab eius obitu, cum successore filio
Serenissimo Duce Guilielmo, de ijs grauaminibus variè hucusq; egisset, dictusq;
Serenissimus Dux Guilielmus, pro sua in Deum pietate, in religionem Catho-
licam studio, & erga Ecclesiasticum statum amore & beneuolentia singulari, ad
se maxime pertinere iudicaret, curare & efficere, vt ea ipsa, quæ sic controuer-
sa viderentur, per Prouincias ac ditiones suas, ad æquas ac honestas rationes
componerentur: facile probauit, vt ad ipsum Reuerendissimum Dominum
Nuncium Apostolicum Ordinarij Bauariæ huc conuenirent. Itaq; vbi ad præ-
scriptum tempus, nimirum ad festum Assumptionis Deiparæ virginis matris,
Reuerendissimus in Christo pater. D. Georgius à Kuenburg Coadiutor ac Præ-
positus Salisburgen. in propria persona, & huius alij metropolis Episcopi, per
honestissimas legationes comparuissent, de omnibus & singulis, in quibus gra-
uari visi sunt, mediante Reuerendissimo D. Nuncio Apostolico, ordine propo-
situm est, & cum deputatis Sereniss. Ducis Consiliarijs collatum ac deliberatū,
donec hinc inde concordatis sententijs, ac animis, per Dei gratiam, omnia ista
in septem capita redacta placidè & amicabiliter componerentur, ordine ac mo-
do sequentibus.

i.

DE VISITATIONIBVS ET IVRIBVS D. D.

Ordinariorum in Bavaria.

Primum. De Visitationibus ac Iuribus Episcoporum. Vt visitatio cum præscel-
tu Principis, & adiunctis Ducalibus siue Commissarijs, siue Consiliarijs insti-
tuatur, Ipsaq; Princeps de tantæ molis negotio intra prouinciarum suarū fines
conficiendo, certior fiat, æquum iudicatur in tribus casibus. Primo, vbi laici si-
mul cū clericis visitandi & examinandi erunt. Secundo, vbi in visitatione tem-
poralium rerum tractatus suscipiatur. Tertio, si quando solius etiam Cleri visi-
tatio, tamen generalis, seu vniuersalis instituenda videbitur. Ac tum Commis-
sarij Ducales, qui examini Ecclesiasticarum personarum interfuturi sunt, vt ipsi
quoque sint Ecclesiastici status, conueniens erit, nisi vrgentes causæ postulent,
vt propter rerum temporalium maximè concurrentiam sæculares quoque per-
sonæ addantur. Quarto vero caso, vbi reuerendissimi Domini Ordinarij visita-
tionem frequentabunt particularem, ac pro sui officij ratione in clerum, ac v-
triusq; sexus religiosas personas, circa religionis negotium ac disciplinam Eccle-
siastica inquiruntur sunt, rem per se soli, suo suorumq; arbitratu administrabunt:
atq; in omnibus supradictis visitandi casibus, Sereniss. Dux promotionis studiū,
& brachij sæcularis auxiliū benignè prompteq; offert.

Quod

*Nuncius
Apostolicus
Sereniss.
Dux Al-
bertus,
Sereniss.
Dux Gu-
ilielmus, &
filius.*

*Reueren-
diss. domi-
nus Con-
diutor Salis-
burgenfis.*

*Visitatio
Ducis &
municipii
Clericis.
Visitatio
temporalium
Visitatio
Clericis gene-
ralis.*

*Frequentatio
Clericis
particularis
Clericis.*

di admini-
stratio tem-
poralium
in Mon-
asterijs sit
suspecta.
In sumptibus
parcendū.
Rectores
Ecclesiar.
& Hospi-
talisur-
quomodo
gstrandū.
Subsilia
charitati-
ua.
Viticorum
Ecclesiarū
ratio in sa.

Quod si Prælati de mala rerum temporalium administratione suspecti fiant, Principes pro interesse suo, ab ijs, vigore in memorabilis vsus, ac indulti specialis, sicut etiam ipsi ordinarij quoque, vel visitationis tempore vel alio, rationes exigere possunt. Vt sic comuni consilio & opera Ecclesiarum comodum procureretur. At loca illa à neutra parte, itineris expensis grauentur. Idem curetur pari opera circa Rectores seu Parochos Ecclesiarum siue Hospitalium, de bonorum temporalium dissipatione accusatos, scilicet visitationis vel alio tempore.

Haud prohibetur etiam Clerus ordinarijs subsidia charitatiua, & alia Iura Episcopalia tribuere: dummodo non fiat insolita exactio, aut præter antiquarum transactionum formulam.

Vt ne vero Vitrici Ecclesiarum, aliorumq; piorum locorum Præfati redditus ac proventus eorundem prohibitu dissipent, in ijs obseruabitur, quod in Rati- sponen: reformatione, Anno Domini M. D. XXIV. publicata decimo octauo prouisum legitur in hunc mundum. Vt autem Christi fidelium Eleemosinæ in- vsus, quo erogantur, vertantur, non liceat procuratoribus seu vitricis fabricarum in singulis Ecclesijs, quicquam de pecunijs ad fabricam prouenientibus distribuere, aut in ædificiorum, seu alterius rei vsus dispensare, sine Reçtoris scitu, sed ad armaria fabricæ reponantur, vt hætenus seruatum est, duobus vel tribus clauibus, pro loci consuetudine tenendis, quarum vna ipsi Reçtori ser- uanda tradatur, obseruato vsu in elauibus, & rationibus reddendis à Principi- bus & superioribus hætenus recepto.

II.

DE ELECTIONIBVS ET CONFIRMATIO-

nibus Prælatorum.

Obitus Præ-
latorum.
Electio
tractatur.

Secundò. Quo ad Electiones Prælatorum, mortuo Prælato ad vtrumq; & Ec- clesiasticum & sæcularem magistratum referatur, qui inter se conueniet de die electioni constituenda. Cuius electionis tractatui intererunt Ducales Com- missarij, ipsi autem electioni non aliter quam si in compromissarios seu scruta- tores assumentur, atq; vbi Electio Canonicè processerit, & electus statim confir- mari debet. Principis nomine, qui adsunt electioni factæ assensum præstabunt.

Assensus
Principis
confirman-
do necessa-
rius.
Admini-
strator Mo-
nasterio
quomodo
dandus.

Si verò ex interuallo Confirmatio seu institutio petenda erit, tum electus & confirmandus approbationis seu assensus literas Ducales secum feret. Nec etiam vacanti alicui Monasterio Principis nomine dabitur, aut imponetur ad- ministrator sine ordinarij consensu.

III.

DE PERSONARVM ECCLESIASTI-

carum delictis & pœnis.

Pecunia
pœnalis
Clericorum
quomodo
collocanda.

Tertio. De personis Ecclesiasticis, ita est conuentum, quod Clerici delin- quentes ad ordinarium quisq; suum, vel deputatum ab Episcopo remittan- tur, quod si ijs ab Episcopis pecuniaria pœna fuerit irrogata, parte eius aliqua no- tarijs causæ, ac pedellis cessura, residuū in Ecclesiarum fabricas, vel similes pios vsus, intra Bauariæ fines collocetur, ideoq; significabunt Ordinarij Præfatis in quanto multauerint, ne intercipientur istæ pecuniæ. Deprehensi vero Clerici cum prohibitis armis, in amissione eorum à magistratu sæculari plecentur.

Arma non
permissa
Clericis.

Compari-
tiones Lai-
corum in
consistorijs.

Laici quoque prouinciales, vbi ex causa citationi inserta, spirituale nego- tium esse constituerit, comparere non prohibebuntur: sed contumaces in com- parendo pœnis potius coercebuntur, & adigentur.

Ac de Clericis percussoribus, vbi conueniendi puniendiq; ij sint, iam supra commemoratum est.

Laici per-
cussores

Laici verò percipientes Clericum, vt ultra pœnam à sæculari magistratu ir- roga-